



Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. ŻURAWIA 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 28-37-04; 29-35-69

Telefon dyżurny: 21-34-34

ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telex: 816-436

BS/46/3/89

ZAMIARY UDZIAŁU W WYBORACH DO SEJMU

Informacja z badań (1)

Luty 1989 r.

Mimo nieznanego terminu tegorocznych wyborów do Sejmu oraz zasad, według których będą wybierani posłowie parlamentu X kadencji, w styczniowym sondażu¹ pytaliśmy o przewidywane zachowania wyborcze. Uzyskane wyniki należy traktować jako wstępną informację, która w miarę przybliżania się rzeczywistego terminu wyborów i znowelizowanego kształtu prawa wyborczego oraz rozwoju sytuacji społeczno-politycznej w kraju przybierze bardziej prawdopodobną postać.

Ustalono, że gdyby wybory do Sejmu odbyły się w najbliższą niedzielę, tzn. 24 lub 31 stycznia br., to wzięłoby w nich udział na pewno - 24,3%, raczej - 27,6%, nie wzięłoby udziału na pewno - 22,0%, raczej 15,4% (nie było zdecydowanych - 10,7%). W sumie więc z różnym stopniem pewności deklarowało swój udział 51,9% respondentów. Znacznie więcej osób zgłosiło udział w wyborach do Sejmu, gdy pytaliśmy o to nie precyzując bliżej terminu. Badani deklarowali, że wezmą udział na pewno (31,4%) lub prawdopodobnie (39,3%). Pewni swojej absencji stanowili 10,9% reprezentacji elektoratu, a 17,7% twierdziło, że jeszcze nie wie, ale prawdopodobnie nie weźmie udziału.

Deklaracje uczestnictwa i nieuczestnictwa w wyborach "w najbliższą niedzielę" są najbardziej zróżnicowane ze względu na wiek badanych, miejsce zamieszkania, przynależność do grupy społeczno-ekonomicznej i b. "Solidarności", a także ocenę i prognozę sytuacji społeczno-politycznej kraju. Zdecydowanie najrzadziej udział w wyborach deklarują ludzie młodzi w wieku 23-30 lat (42%), osoby z wykształceniem wyższym (40,3%), pracownicy zatrudnieni w gospodarce nie uspołecznionej (42,3%), a także członkowie b. "Solidarności" oraz negatywnie oceniający (39,3%) i prognozujący (31%) sytuację polityczną (tab. 1 aneksu).

Podobne prawidłowości uwidoczniły się w odpowiedziach na drugie pytanie o przewidywany udział w tegorocznych wyborach do Sejmu, z tym że do cech istotnie różnicujących deklaracje należy dołączyć także przynależność do partii politycznych i ocenę własnej sytuacji materialnej (tab. 2 aneksu).

¹ "Aktualne wydarzenia (12)" - badanie przeprowadzone w dniach 21-25 stycznia '89 na 1500-osobowej reprezentatywnej próbie dorosłej ludności Polski.

Zdaniem badanych w wyborach do Sejmu weźmie udział średnio 55,1% społeczeństwa. Szans na to, aby więcej osób wzięło udział w wyborach, najczęściej upatrywano w zmianach w sferze politycznej (36,2%), w tym zwłaszcza w poprawie stosunków między władzą a społeczeństwem (11,9%), demokratyzacji życia (5,7%) oraz legalizacji "Solidarności" (4,5%). Znaczna grupa badanych (30,9%) widzi takie możliwości w zmianach w ordynacji wyborczej i sposobie zorganizowania kampanii wyborczej, głównie w akceptacji prawa wyborczego gwarantującego prawdziwe wybory (12,3%) i prawidłowym doborze kandydatów na posłów (7,1%), a także w akceptacji kandydatów i ich programów (4,6%). Uzasadnienie bytowe związane z podniesieniem poziomu życia, wzrostem stopy życiowej, polepszeniem zaopatrzenia podało 22% respondentów, a 10,7% uważa, że konieczna byłaby poprawa sytuacji gospodarki. Pozostali nie mają zdania na ten temat (13,9%) lub odpowiadają ogólnie, że musiałyby być lepiej, że ludzie musieliby widzieć perspektywy lepszego jutra (8,3%), a 3,5% twierdzi, że nic nie zmieni obecnej sytuacji.

Tabela 1

w procentach

Charakterystyka badanych	Odpowiedzi na pytanie: "Gdyby wybory odbyły się w najbliższą niedzielę, czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział?"		
	na pewno i raczej wezmę udział	raczej i na pewno nie wezmę udziału	trudno powiedzieć
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	49,8	40,1	10,1
Kobiety	53,7	35,0	11,2
<u>Wiek</u>			
18-22	55,0	35,0	10,0
23-30	38,4	50,0	11,6
31-45	48,5	40,7	10,9
46-60	53,8	36,5	9,7
Ponad 60 lat	64,7	24,2	11,1
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	56,5	33,8	9,7
Miasto:			
- do 20	51,8	34,6	13,6
- 21-100	54,0	31,6	14,4
- 101-500	47,4	44,2	8,4
- ponad 500 tys.mieszkańców	42,0	49,3	8,8
<u>Wykształcenie</u>			
Niepełne podstawowe i podstawowe	60,3	26,2	13,5
Zasadnicze zawodowe	48,7	40,9	10,4
Niepełne średnie i średnie ogólne	48,4	41,9	9,7
Średnie zawodowe i pomaturalne	48,5	42,9	8,6
Niepełne wyższe i wyższe	40,3	53,5	6,3
<u>Grupy społeczno-ekonomiczne</u>			
Pracownicy gospodarki uspołecznionej	47,7	41,5	10,8
Pracownicy gospodarki nie uspołecznionej	42,3	52,6	5,1
Rolnicy indywidualni	63,9	24,9	11,2
Emeryci	60,1	26,8	13,0
Inni niepracujący	51,4	40,7	7,9
<u>Własna sytuacja materialna w ocenie badanych</u>			
Zła	44,1	44,3	11,6
Średnia, przeciętna	55,0	34,1	10,8
Dobra	63,0	29,2	7,8
<u>Przynależność do partii i organizacji społeczno-politycznych</u>			
Należący do:			
- PZPR	65,3	30,0	4,7
- SD	40,0	50,0	10,0
- ZSL	75,5	11,3	13,2
Nie należący do żadnej partii	49,5	39,2	11,3
Działacze PRON			
Należący do:			
- organizacji młodzieżowych	64,0	31,5	4,5
- związków zawodowych	56,0	35,7	8,3
- innych organizacji	56,9	32,2	10,9
- b.NSZZ "Solidarność"	40,9	49,4	9,8
<u>Stosunek do wiary i praktyk religijnych</u>			
Wierzący, praktykujący regularnie	52,2	36,5	11,3
Wierzący, praktykujący nieregularnie	52,4	37,2	10,4
Wierzący, ale niepraktykujący	46,0	40,8	13,2
Niewierzący, ale chodzący do kościoła	58,3	41,7	0,0
Niewierzący i niepraktykujący	57,6	38,8	3,5
<u>Diagnoza sytuacji politycznej</u>			
Dobra	67,6	26,2	6,2
Ani dobra, ani zła	55,2	32,1	12,7
Zła	39,3	52,0	8,7
<u>Prognoza sytuacji politycznej</u>			
Poprawa	60,0	33,1	7,0
Bez zmian	56,6	33,2	10,2
Pogorszenie	31,0	58,6	10,3
Brak zdania	44,7	37,4	17,9
<u>Ocena nastrojów społecznych</u>			
Spokój	70,1	21,5	8,3
Napięcie	49,9	40,0	10,1
Brak zdania	51,2	32,9	15,9

Tabela 2

w procentach

Charakterystyka badanych	Odpowiedzi na pytanie: "W tym roku odbędzie się wybory do Sejmu. Czy Pan(i) zamierza wziąć w nich udział?"	
	na pewno i prawdopodobnie wezmę udział	prawdopodobnie i na pewno nie wezmę udziału
<u>Płeć</u>		
Mężczyźni	69,9	30,1
Kobiety	72,4	27,6
<u>Wiek</u>		
18-22	67,9	31,2
23-30	58,4	41,6
31-45	69,2	30,8
46-60	77,2	22,8
Ponad 60 lat	79,2	20,8
<u>Miejsce zamieszkania</u>		
Wieś	73,6	26,4
Miasto:		
- do 20	73,0	27,0
- 21-100	75,3	24,7
- 101-500	65,7	34,3
- ponad 500 tys.mieszkańców	64,2	35,8
<u>Wykształcenie</u>		
Niepełne podstawowe i podstawowe	77,1	22,9
Zasadnicze zawodowe	65,9	34,1
Niepełne średnie i średnie ogólne	71,5	28,5
Średnie zawodowe i pomaturalne	68,0	32,0
Niepełne wyższe i wyższe	66,4	33,6
<u>Grupy społeczno-ekonomiczne</u>		
Pracownicy gospodarki uspołecznionej	68,8	31,2
Pracownicy gospodarki nie uspołecznionej	57,7	42,3
Rolnicy indywidualni	81,1	18,9
Emeryci	78,5	21,5
Inni niepracujący	66,4	33,6
<u>Własna sytuacja materialna w ocenie badanych</u>		
Zła	64,6	35,4
Średnia, przeciętna	73,9	26,1
Dobra	80,6	19,4
<u>Przynależność do partii i organizacji społeczno-politycznych</u>		
Należący do:		
- PZPR	89,2	10,8
- SD	50,0	50,0
- ZSL	94,3	5,7
Nie należący do żadnej partii	68,3	31,7
Działacze PRON	90,9	9,1
Należący do:		
- organizacji młodzieżowych	82,0	18,0
- związków zawodowych	78,4	21,6
- innych organizacji	83,3	16,7
- b.NSZZ "Solidarność"	66,5	33,5
<u>Stosunek do wiary i praktyk religijnych</u>		
Wierzący, praktykujący regularnie	71,4	28,6
Wierzący, praktykujący nieregularnie	70,4	29,6
Wierzący, ale niepraktykujący	66,5	33,5
Niewierzący, ale chodzący do kościoła	75,0	25,0
Niewierzący i niepraktykujący	84,1	15,9
<u>Diagnoza sytuacji politycznej</u>		
Dobra	82,1	17,9
Ani dobra, ani zła	73,1	26,9
Zła	62,9	37,1
<u>Prognoza sytuacji politycznej</u>		
Poprawa	80,4	19,6
Bez zmian	72,7	27,3
Pogorszenie	54,5	45,5
Brak zdania	64,4	35,6
<u>Ocena nastrojów społecznych</u>		
Spokój	84,7	15,3
Napięcie	70,1	29,9
Brak zdania	67,7	32,3